# Anteckningar om våra vattenhemipterer.

Av

O. Lundblad.

Såsom ett litet bidrag till kännedomen om våra hemipterer, i första hand beträffande deras utbredning, må följande rader publiceras. Ehuru vår hemipterfauna, åtminstone till vissa delar, särskilt vad angår heteroptererna, är ganska väl känd och varit så t. o. m. rätt länge, tack vare våra framstående hemipterkännare — varigenom kännedomen om vårt lands fauna på sin tid fick ett mycket stort försprång framför kringliggande länders — så har likväl på senare år hos oss icke mycket nytt kommit till vår kännedom om denna djurgrupp. Dock ha en hel del smärre bidrag influtit, varigenom så småningom vår fauna riktats med flera nya arter, men de allra flesta av dessa bidrag hava avhandlat mera sydliga fyndorter, framför allt Skåne, Västergötland, Färön, Gotska Sandön etc. Från Stockholmstrakten föreligga dessutom ett par uppgifter — så t. ex. inregistrerades i vår fauna *Hydrometra gracilenta* HORV. därifrån. Från trakter norr härom har dock ingenting nytt publicerats (förutom mina »Notiser» i en föregående årgång av denna tidskrift), varför jag hoppas, att följande meddelande möjligen kan hava något intresse ur entomogeografisk synpunkt, isynnerhet som de nyssnämnda bidragen söder ifrån huvudsakligen röra landfaunan. Som mina uppgifter ingalunda grunda sig på systematiskt, utan blott på mera tillfälligtvis gjorda insamlingar, lämna de ingen fullständig bild av faunan tillhörande de behandlade grupperna. Beträffande Uppland torde dock de allra flesta av där förekommande arter också vara iakttagna. Då

i det sista sammanfattande, ehuru nu rätt ålderstigna arbetet över våra heteroptera hemipterer, nämligen O. M. REUTER'S utmärkta och ännu alltjämt anlitade och lika användbara bok, många av utbredningsuppgifterna grunda sig på ofta mycket gamla meddelanden, så har jag ej trott det vara olämpligt, utan tvärtom, efter vad jag hoppas, till någon nytta att medtaga alla anträffade arter, även om åtskilliga av dem redan förut finnas anförda. Detta så mycket mera, som uppgifterna ofta, som nämnt, äro av äldre datum och väl kunna behöva granskas ånyo. Och ej nog härmed: faunan genomgår även förändringar. Här nedan anföras fynd huvudsakligen från norra hälften av Uppland, från Gästrikland och från Härjedalen.

## Grupp I. **Hydrocorisæ.**

### Fam. **Corixidæ.**

### **Micronecta** KIRKALDY.

*M. minutissima* L. — Såväl utbredningen av denna art hos oss som också dess levnadssätt och uppträdande torde vara föga kända.

Arten är en utpräglad sjöform. Från Tyskland finnes dock uppgift om att den också vistas i floder och bäckar; detta förekommer även i vårt land rätt ofta, ehuru arten ej når någon rikare utveckling på dylika lokaler. Vid stränderna av leriga åar har jag flera gånger funnit den i Uppland (se nedan). Den träffas ej gärna i smärre vattendrag, utan bebor strandbältet i sjöarna, vare sig vattnet är grumligt eller klart, vanligen där vegetationen är riklig, eller kanske rättare innanför den rika växtligheten av säv, vass och nate. Kanske föredrager den lösare botten, men den skyr dock ingalunda stengrund, såsom bevisas

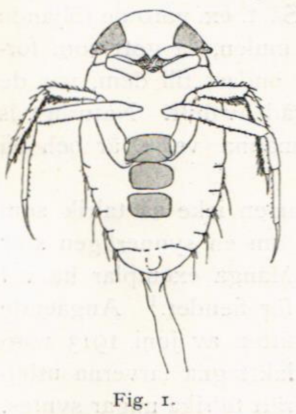


Fig. 1.
*Micronecta minutissima* L.
Larv, sedd från buksidan. De tre starkt kitiniserade dorsalsköldarna skimra igenom.

t. ex. av dess nedan anförda uppträdande i Vikarsjön liksom troligen även i många andra av våra norrländska sjöars sterila litorala områden. Också i Mälaren har jag ofta observerat den bland sten. Om man lyfter upp en större sådan, finner man de små djuren, som bruka sitta därunder, hastigt kila ut åt alla håll. I de flesta fall uppehåller den sig dock på mjuk botten. Här må anföras några iakttagelser från Mälaren, där jag oftast haft tillfälle att träffa på djuret.

Om man en varm solskensdag på våren, t. ex. i slutet av maj, när vattnet är uppvärmt, försiktigt närmar sig den långgrunda stranden, skall man, om lyckan är god, få se stora svärmar av *Micronecta*-larver, somliga sittande stilla på bottnen, andra livligt kringsimmande. Vid minsta oförsiktiga rörelse skrämmer man dem lätt, och de fly då utåt mot djupare vatten, men komma snart upp igen. Djuren leva, som nämnt, sällskapligt, ofta i rent av otroliga mängder. Som exempel härpå vill jag nämna en enkel beräkning från den 22 maj 1911, enligt vilken ungefär 500 exemplar funnos per kvadratmeter. Det var rätt stora sträckor av bottnen, som hyste så täta skaror av dessa små djur. Men icke alltid ser man dem i sådana massor, även om de finnas på platsen. Vid kyligare och mulen väderlek befolka de nämligen ej gärna det allra översta vattenskiktet, utan synas med förkärlek gå något litet djupare ned. Så t. ex. voro de följande dag ($^{23}/_{5}$), då himlen var mycket mulen, så gott som försvunna från stranden, och man såg endast till dem, när de kommo upp för att förnya sitt förråd av luft. Naturligtvis äro dessa larver ej häller lika allmänna varje år och på varje plats.

Längre fram på sommaren är arten icke så talrik som på våren, och det vill synas, som om en synnerligen stor procent av larverna går förlorad. Många exemplar ha väl då dött, eller möjligen dukat under för fiender.[1] Angående utvecklingen må nämnas, att mot mitten av juni 1913 voro de flesta av de tidigare samma vår iakttagna larverna utbildade till imagines, ehuru dock ännu rätt talrika ungar syntes.

[1] Jfr vad MUCHARDT säger om *Hebrus pusillus* i Ent. tidskrift 1906, p. 127. Även denna art förhåller sig på liknande sätt. Likaså *Mesovelia furcata* (se nedan).

Ej sällan har jag iakttagit ett mycket fint, men dock fullt märkbart, sirpande ljud, som höres, där djuret förekommer i mängd.

*Fyndorter*. Uppland: Mälaren, flera ställen. Halmsjön, Lunda socken. På senare stället ymnigt förekommande. Hågaån vid Uppsala. Fyrisån samt dess tillflöden. Alstasjön, Nysätra socken. — Gästrikland: Vid banken i Gävle hamn. Flera exemplar i brackvatten bland nate. Testeboån vid Gävle och Strömsbro. Hillesjön, Hille socken, varest larver iakttogos i stora skaror bland vid stranden flytande gammal vass $^{15}/_{6}$ 1915. Valsjön, Valbo socken. Öjaren, Högbo socken. Trösken vid Upplandsgränsen. — Västmanland: Sagåns utflöde i Oxfjärden. — Hälsingland: Varpen vid Bollnäs. — Härjedalen: Linsällsjön, Linsälls socken (sandstrandsjö, nästan utan vegetation). Ljusnans vattenområde, t. ex. Ransjön, Linsälls socken, och Vikarsjön, Hede socken. I den senare samlades i juli 1913 imagines i det klara strandvattnet. Bottnen var här stenig och utan vegetation. Vikarsjön är, så vitt jag känner, en av de nordligaste lokalerna i Sverige. Arten är även känd från Ljungans område (TRYBOM 1885).

### **Cymatia** FLOR.

*C. coleoptrata* FABR. — En mera sydlig och i Svealand rätt sällsynt art.

*Fyndorter*. Uppland: Uppsalatrakten på ett par ställen, t. ex. i Fyrisåns översvämningsområde bland gräs vid Ultuna. Garnsviken vid Sigtuna. Branshammarsjön, Alsike-Vassunda socknar. Lydingesjön, Stavby socken. Svartsjön, Odensala socken. Den sistnämnda sjön är intressant genom sin yppiga vegetation, i mycket påminnande om Tåkerns. Sjön är också mycket grund. *Cymatia* förekom i otroliga mängder. Detsamma är förhållandet i vissa delar av Tåkern. — Västmanland: Sagån nära dess utlopp i Oxfjärden. Från andra trakter av landskapet har jag sett exemplar. — Gästrikland: Vid banken i Gävle hamn togs $^{1}/_{7}$ 1915 ett exemplar i brackvatten bland nate. Detta är nordligaste kända lokal hos oss.

*C. bonsdorffi* SAHLB. — I regel sällsynt, liksom föregående, eller åtminstone sparsamt förekommande. Den uppehåller sig stundom i svagt rinnande vatten. Går långt mot norr.

*Fyndorter.* Uppland: Några exemplar från en pöl med torvbotten vid Skogshyddan, Uppsala. Liten bäck nära Hovgården, Rasbo socken. Svartsjön, Odensala socken, här mycket vanlig. — Västmanland: Härifrån exemplar sedda. — Dalarna: I en bäck i Leksandstrakten rätt talrik. — Gästrikland: Vanlig i en skogstjärn nära Furuvik. Ett exemplar taget i en vid havet belägen, men därifrån avstängd pöl vid Norrlandet, Gävle. Vatten nästan alldeles sött. — Härjedalen: Tjärn mellan Hedeviken och Vemdalen, Vemdalens socken. Flöttjärn nära Lunnäset, Hede socken.

## Corixa GEOFFR.

### Subgenus Callicorixa BUCH.

*C. præusta* FIEB. — Allmän nästan överallt. Den går långt åt norr och högt upp i fjällen, där den är den vanligaste corixiden.[1]

*Fyndorter.* Uppland: Uppsalatrakten. Här tagen på vintern i december under 8 cm. tjock is.[2] — Västmanland: Härifrån exemplar sedda. — Hälsingland: Bollnästrakten. — Bohuslän: Förekommer ända ut i yttersta havsbandet i små gölar med bräckt vatten. — Gästrikland: Furuvik, Trösken. — Härjedalen: Talrik på flera ställen i Vemdalens och Hede socknar, där den är tagen i regio subalpina på Oxsjövålen och Sonfjället samt Särvfjällen. Vid Helagsfjäll, Storsjö socken, träffas den mycket ofta i tjärnar i regio alpina.

### Subgenus Corixa GEOFFR.

*C. hellensi* SAHLB. — Arten lever i sakta rinnande vatten, vid Uppsala vanligtvis i små, ofta leriga rännilar, där den

[1] Vad som här säges om fjällen gäller, såsom framgår av vad som nämndes i början av uppsatsen, endast Härjedalen.

[2] *Corixa*-arterna övervintra i vatten.

uppehåller sig i den sparsamma vegetationen. Den är på de flesta ställen sannolikt rätt sällsynt.

*Fyndorter*. Uppland: Liten bäck vid Hovgården, Rasbo socken. Librobäck vid Börjevägen, Uppsala, flera exemplar av båda könen i april 1915. Hågaån vid Kvarnbo, Bondkyrko socken.

*C. sahlbergi* FIEB. — Denna är i Uppland en av de vanligare, kanske den allra vanligaste *Corixa*-arten. Hur långt den går mot norr är ej med säkerhet känt, men troligtvis uppnår den rätt höga breddgrader.

*Fyndorter*. Uppland: Litet varstädes. — Bohuslän: Exemplar sedda härifrån. — Gästrikland: Allmän omkring Gävle.

*C. linnei* FIEB. — Rätt spridd, men icke på långt när så allmän som föregående art.

*Fyndorter*. Uppland: Omkring Uppsala förekommer den flerstädes. Lydingesjön, Stavby socken. — Västmanland: Exemplar härifrån sedda. — Gästrikland: Sjön Trösken vid Upplandsgränsen, den nordligaste fyndorten för arten hos oss.

*C. distincta* FIEB. (Syn. *C. vernicosa* WALLENGREN). — På de flesta undersökta ställen sällsynt.

*Fyndorter*. Uppland: 1 ♂ vid Uppsala. — Dalarna: 1 ♀ i Leksandstrakten. — Härjedalen: 1 ♂ (ovanligt litet exemplar) är funnen vid Ortholmen, Hede socken, i en liten tjärn i barrskogen. Detta torde vara den nordligast kända, säkra fyndorten hos oss.

*C. striata* L. — En allmän och långt åt norr gående art.

*Fyndorter*. Uppland: Vid Uppsala och i Mälaren är den synnerligen allmän och tävlar i detta avseende med *C. sahlbergi* och *præusta*. Branshammarsjön, Alsike-Vassunda socknar. Svartsjön, Odensala socken. — Gästrikland: Kärr vid Gävle. I Testeboån vid Strömsbro.

*C. moesta* FIEB. — Arten är förut blott känd från Skåne.

*Fyndorter*. Uppland: Vid Uppsala har jag tagit flera

exemplar, men arten hör där till de sällsyntare inom släktet. — Halland och Bohuslän: Exemplar sedda härifrån.

*C. limitata* FIEB. — Förut känd från Skåne, Småland och Stockholm.

*Fyndorter.* Uppland: Flera exemplar av båda könen fångade vid Uppsala, men arten förekommer där mycket sparsamt.

*C. semistriata* FIEB. — Vidsträckt utbredning i Sverige.

*Fyndorter.* Uppland: Omkring Uppsala är den ingen sällsynthet; träffas ofta vintern igenom under is. — Västmanland: Exemplar sedda härifrån. — Gästrikland: Flera exemplar av båda könen tagna i kärr i närheten av Gävle. — Härjedalen: Arten är en av dem, som gå högt upp i fjällen. Jag har tagit den i tjärnar på Oxsjövälen, Vemdalens socken; på Särvfjällen, Hede socken; på södra Sonfjället, Linsälls socken. Tjärnarna voro å alla dessa lokaler belägna i regio subalpina.

*C. fabricii* FIEB. — Sannolikt en mera sydlig form. Dess utbredning är dock ännu helt obetydligt känd.

*Fyndort.* Uppland: Ett exemplar är funnet vid Uppsala.

*C. fossarum* LEACH. — Tämligen allmän, åtminstone upp genom Svealand.

*Fyndorter.* Uppland: Vanlig på flera ställen vid Uppsala i små stillastående vattensamlingar. Vid Gamla Uppsala funnen i en liten, långsamt rinnande bäck. — Gästrikland: ♀♀ funna i Björkeån, Hille socken. — Hälsingland: Jag vill erinra mig ha sett exemplar härifrån. — Dalarna: Några exemplar tagna vid Leksand. — Härjedalen: ♂ och ♀ funna vid kyrkbyn, Lillhärrdals socken.[1]

Subgenus **Arctocorixa** WALLENGR.[2]

*A. carinata* SAHLB. — Arten visar en rätt egendomlig utbredning, i det den förekommer på västkusten och i Norr-

---

[1] Arten har typiskt 6 gula tvärstrimmor på prothorax. Den ovan nämnda honan från Härjedalen har 7 strimmor.

[2] WALLENGREN skrev *Arctocorisa* (Entomolog. tidskrift 1894). Han följer härvid FIEBER och ansluter sig till AMYOT & AUDINET-SERVILLE

land, men saknas på mellanliggande område, så vitt man hittills känner. Säkerligen finnes den även på Sveriges ostkust.

*Fyndorter.* Bohuslän: På Blåbärsholmen vid Kristinebergs zoologiska station togos i juni 1911 några exemplar i svagt bräckt vatten. — Härjedalen: Tjärn vid Ortholmen, Hede socken. Lunsjön, Storstalltjärn och pöl vid Långå skans, samma socken. — De bohuslänska exemplaren äro mindre än de härjedalska.

Subgenus **Macrocorixa** THOMS.

*M. geoffroyi* LEACH. — Sällsynt, men spridd långt mot norr.

*Fyndort.* Uppland: Ett par exemplar äro funna vid Uppsala i lergrop vid Ekeby tegelbruk samt i kärr vid Skogshyddan!

## Fam. **Notonectidæ.**

### **Notonecta** L.

*N. glauca.* — Allmän. Går långt mot norr.

*Fyndorter.* Uppland: Vanlig överallt. — Gästrikland: Gävletrakten. — Härjedalen: Vemdalen.

*N. lutea* MÜLL. — Huru långt arten går mot norr torde ej vara med visshet känt, ej häller dess förhållande till föregående art. Dock känd från Lappmarken i Ryssland vid 66° n. br. (SAHLBERG).

*Fyndorter.* Uppland: Ej sällsynt i Uppsalatrakten. — Härjedalen: Talrik i en liten tjärn i Vemdalens socken vid Floda.

## Fam. **Nepidæ.**

### **Nepa** L.

*N. cinerea* L. — I Svealand vanlig på lämpliga lokaler. Utbredningen mot norr mycket litet utredd.

(Histoire naturelle etc.), vilka visat, att det »rätteligen» bör skrivas *Corisa*, ej *Corixa*. Då emellertid det senare skrivsättet vunnit burskap och tillika är det äldsta, böra vi bibehålla detta och i överensstämmelse därmed använda motsvarande stavning för resp. subgenera. För ernående av full konsekvens härvidlag är därför nödigt ändra *Arctocorisa* till *Arctocorixa*.

## Grupp II. Geocorisæ.

### Fam. Gerrididæ.

#### Gerris Fabr.

#### Subgenus Limnoporus Stål.

*L. rufoscutellatus* Latr. — Går långt mot norr, men nordgränsen ej fastställd.

*Fyndorter.* Uppland: Allmän överallt, liksom i hela Svealand och Götaland. — Dalarna: Ej sällsynt vid Leksand.

#### Subgenus Hygrotrechus Stål.

*H. najas* De Geer. — Förekommer oftast på lugnt flytande åar och bäckar. Åtminstone norrut sällsynt.

*Fyndorter.* Östergötland: Några helt vinglösa exemplar togos vid sjön Stora Fjätmun, Röks socken, i en liten beskuggad skogsbäck med rik vegetation. — Gästrikland: Ovingade exemplar av båda könen (honorna bärande hannarna på ryggen) togos i Jädraån, Högbo socken, i juni 1915. Honorna voro starkt utspända av ägg, så att den gulvita bindehuden mellan rygg och buk syntes på långt håll som ett vitt band.

#### Subgenus Limnotrechus Stål.

*L. thoracicus* Schumm. — Enligt Reuter synes arten med säkerhet vara känd blott från Bohuslän.

*Fyndort.* Gästrikland: En vingad hanne togs i Jädraån, Högbo socken, i juni 1915.

*L. asperus* Fieb. — Denna art är mycket allmännare än den föregående och går troligen längre mot norden.

*Fyndorter.* Uppland: Omkring Uppsala äro några exemplar tagna, såväl vingade som ovingade. Bäck i Rasbo socken. — Härjedalen: 1 ovingad ♀ i Källsjön, Hede socken. 1 ovingad ♂ i Storstalltjärn, samma socken. 1 ovingad ♀ i regio alpina på Henvålen, Vemdalens socken. Vingade ♂♂

samt 1 vingad ♀ på södra Sonfjället i regio subalpina, Linsälls socken. 1 ovingad ♀ samt vingade och 1 ovingad ♂ i regio subalpina vid Malmagen, Tännäs socken.

Som synes, går arten högt upp på våra fjäll och är åtminstone i Härjedalen ej sällsynt i björkskogen. Här äro hannarna vanligen vingade och honorna ovingade. Hos flera hannar, både från Sonfjället och Malmagen, voro hemielytra vita eller ljusgula mellan de bruna nerverna.

*L. lacustris* L. — Arten är allmän och når en vidsträckt utbredning.

*Fyndorter.* Uppland: Vanlig överallt. — Gästrikland: Vanlig överallt. — Härjedalen: Även här ganska allmän.

*L. odontogaster* ZETT. — Likaledes allmän och långt framträngande mot norden.

*Fyndorter.* Uppland och Gästrikland: Allmän överallt. — Härjedalen: Allmän. Här är den ofta långvingad. De flesta *Gerris*-arter äro som bekant dimorfa, med en makropter och en brachypter form. Under det att en del redan i rätt sydliga trakter vanligen äro kortvingade — såsom t. ex. *najas* hos oss — uppvisa andra detta förhållande först på mera nordliga lokaler, medan de däremot i södra Sverige äro långvingade. Detta senare är sannolikt fallet med *odontogaster*, som enligt REUTER oftast lär ha korta vingar i Lappland. En närmare utredning härav, baserad på stort material, vore dock önskvärd. Så synes *asperus* förhålla sig på ett något olika sätt i fjällen, i det hannarna vanligen äro vingade, honorna ovingade (se ovan).

*L. argentatus* SCHUMM. — REUTER nämner arten som sällsynt och anför den endast från Östergötland och Stockholm. Jag har funnit den vara vanlig och vitt utbredd i Uppland.

*Fyndorter.* Uppland: Talrik i Mälarens många vikar. Alstasjön, Nysätra socken. Trehörningen, Fundbo socken. Håga-ån och Fyrisån. Lydingesjön, Stavby socken. Halmsjön, Lunda socken (ytterst talrik). — Västmanland: Sagån vid utloppet i Oxfjärden.

### Velia Latr.

*V. currens* Fabr. — En uteslutande sydlig form.

*Fyndort.* Västergötland: 1906 iakttog jag på Kinnekulle en mängd ovingade exemplar av arten. Djuren uppehöllo sig i en liten inne i skogen belägen, starkt beskuggad bäck, där de än läto sig föras bort ett stycke med strömmen, än hastigt löpte fram mot densamma. De uppträdde rätt talrikt tillsamman. Vattnet var svagt porlande.

### Microvelia Westw.

*M. pygmæa* Duf. — Att denna lilla art i södra och mellersta Sverige ingalunda är så sällsynt som man frestas



Fig. 2. *Microvelia pygmæa* Duf. Vänster täckvinge med 6 större, silvervita fläckar, av vilka den största genomdrages av ett mörkt streck.

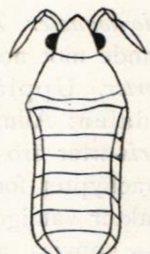


Fig. 3. *Microvelia pygmæa* Duf. Ovingad ♂ med antennerna bestående av 3 leder.

tro på grund av litteraturen (där den angives endast från Lund, Ringsjön och Västergötland) är alldeles otvivelaktigt. Tvärtom synes den förekomma talrikt nästan överallt på gynnsamma lokaler. Om utvecklingen vet man föga; iakttagelser från Tyskland tyckas tyda på, att där förekomma åtminstone två generationer per år. I mellersta Uppland träffar man fullvuxna individer från början av april till slutet av september, kanske längre. Troligen övervintrar den som imago. En larv har jag sett vid Gamla Uppsala den 1 sept. 1913.

Ehuru jag fångat och undersökt en stor mängd exemplar, har jag likväl ej förrän på sista tiden funnit annat än ovingade. Den $^{23}/_{5}$ i år tog jag dock i ett litet kärr vid

Sigtuna ett individ med långa, membranförsedda hemielytra. REUTER i sin fauna av 1882 nämner intet om frekvensen av makropterformen hos oss, men JENSEN-HAARUP framhåller, att »Den vingede Form er meget sjælden i det nordlige Europa», och KUHLGATZ säger beträffande tyska förhållanden: »Geflügelte Imagines seltener als flügellose». Till REUTERS skildring av färgteckningen kan fogas, att även membranen kan vara försedd med vit fläck, såsom fallet var med mitt exemplar (fig. 2). Fläckarnas antal varierar således mellan 5 och 6 (jfr även KUHLGATZ).

Ett exemplar av denna art visar en anomali i antennbyggnaden. Antennerna äro nämligen endast 3-ledade (fig. 3). Det fångades vid Gamla Uppsala.

*Fyndorter.* Uppland: Allmän i Uppsalatrakten. Branshammarsjön i Alsike-Vassunda socknar. Trehörningen, Fundbo socken. Lydingesjön, Stavby socken. Halmsjön, Lunda socken. Sigtuna. — Östergötland: Stora Fjätmun, Röks socken. — Gästrikland: Trösken vid Furuvik. Ett skogskärr strax söder om Öjaren, Högbo socken. — Härjedalen: Ett kortvingat exemplar togs den 15 juli 1915 i en tjärn vid Hedeviken, Hede socken, vilket är den nordligaste trakt, varifrån djuret är bekant i Sverige.

## **Mesovelia** MULS. & REY.

*M. furcata* MULS. & REY. — Några biologiska iakttagelser över denna art i Skofjärden, anställda förra året, må här meddelas.

I juni och juli månader iakttogos talrika små larver, uppehållande sig bland *Potamogeton natans* och *Polygonum amphibium,* på vilkas flytblad de bruka vila ut. De voro ytterst livliga och kilade undan med stor snabbhet, om de oroades. Då jag den 14 augusti återkom till platsen, visade sig de flesta vara fullvuxna, alla tillhörande den kortvingade formen. Här gäller detsamma, som förut sagts om *Micronecta,* nämligen att djuret som imago är mycket sparsammare än som larv. Larverna träffades i stora svärmar löpande omkring hit och dit på vattenytan och voro till ytterlighet

allmänna. Av imagines kunde jag däremot först efter åtskilligt sökande få ihop ett 20-tal exemplar.

På tal om levnadssättet säger KUHLGATZ om denna art: »Die Beine offenbar ausser zum Kriechen und Gehen auch zum Schwimmen geeignet». Här skulle således det unika förhållandet föreligga, att en till *Geocorisæ* hörande hemipter skulle kunna simma under vattnet! Redan av denna orsak låter påståendet något osannolikt och är i alla händelser värt att närmare tagas i betraktande. Nu finnas visserligen en del arter av gruppen, om vilka man vet, att de ibland krypa ner i vattnet. Så t. ex. anför WESENBERG-LUND i sitt nyligen utkomna, stora arbete (pag. 104): »Velierne hører endvidere til de meget faa Hydrometrider, der foruden at løbe paa Overfladen tillige er i Stand til at bevæge sig i Vandet. Ikke sjældent dykker de ned og svømmer af Sted med Ryggen opad, men kryber dog langt hyppigere med Bugen opad henunder Vandspejlet, helt indhyllede i et Luftlag». Längre fram i samma arbete står (pag. 467): »Saalænge Haarbeklædningen er i god Orden, er flere af disse Former, særlig *Gerris* og *Limnobates*,[1] i den Grad sikrede, at de overhovedet ikke kan komme ned under Vandspejlet; andre derimod kan dette, men kun idet de kryber ned fra faste Genstande; i saa Fald løber de som oftest om paa Overfladehindens Underside *(Velia)* eller paa Vandplanter; kun en enkelt Form *(Rhagovelia)*[2] viser Tilpasning til Svømning». Av de till gruppen *Geocorisæ* hörande arterna, vilka alla på svenska kunna kallas »vattenlöpare», leva således våra arter normalt *ovan* vattnet, och det är för de flesta en rent mekanisk omöjlighet att dyka ner i vattnet, beroende på den täta filt av vattenskyende hår, som betäcker kroppen.[3] Varken en *Hydrometra*, en *Gerris* eller en *Microvelia* är i stånd därtill. En *Gerris*, som av olyckshändelse råkat i den fatala belägenheten att få vatten i behåringen och blivit nersköljd under ytan, har ju ytterst svårt att reda sig och hart när omöjligt att komma på rätt köl igen. Visserligen kan den

[1] Här = *Hydrometra*.

[2] *Rhagovelia* är nordamerikansk.

[3] Möjligen äger även oljeavsöndring rum, såsom hos vissa andra vatteninsekter, varigenom kroppen ej låter sig vätas av vatten.

långsamt förflytta sig under vatten genom slag av mellan- och bakbenen, men rörelserna ske tungt och ovigt, och det synes tydligt, att djuret är främmande för situationen.

Hur det förhåller sig med *Mesovelia* i berörda hänseende synes vara alldeles okänt. KUHLGATZ' anförande får närmast betraktas som en utan grund framkastad hypotes. Den är för övrigt alldeles oriktig. Så vitt jag kunnat finna, gå djuren aldrig frivilligt ner i vattnet och kunna ej alls simma. Då t. ex. vid infångandet en del av djuren kommo under vatten, fingo de håren i oordning och blevo våta. Liksom *Gerris*, ehuru mycket sämre än denna, kunde de visserligen genom årtag förflytta sig någon centimeter genom vattnet, men om simning i egentlig mening kan ingalunda bli tal. Det går mycket långsamt och otympligt, och djuren kunna sedan ej vidare taga sig upp till ytan igen utan sjunka till bottnen. De röra benen endast i avsikt att fortast möjligt få fast mark under fötterna igen. Troligt är, att dessa exemplar, överlämnade åt sitt öde, varit tillspillogivna, om ej tillfälle givits dem att efter ett i vattnet befintligt fast föremål, t. ex. en växtstjälk, åter praktisera sig upp till ytan.

Jag har även närmare undersökt *Mesovelia* i akvarium och har haft rik tillgång till exemplar. Försöker man trycka ner ett djur under vattenytan, visar detta sig vara nästan omöjligt. Hela djuret är inhöljt i en stor luftblåsa; särskilt är luften riklig på undersidan i dess behåring. Har man väl fått djuret under vattenytan, skjuter det strax upp igen, bryter vattenhinnan och kommer att ligga torrt ovanpå densamma, så framt ej försöket gjorts så våldsamt och oförsiktigt, att håren kommit i olag. Det är således tydligt att djuret ej kan simma, men jag vill ingalunda neka till att det möjligen kan krypa ner längs en växtstjälk, ehuru jag dock ej iakttagit detta.

Om parningen har jag ej sett några uppgifter. Jag har iakttagit den i slutet av augusti. Härvid sitter hannen, som är mindre, mörkare och mera långsträckt än honan, uppkrupen på honans rygg, såsom ju brukar vara fallet hos vattenlöparna. De hanliga genitalsegmenten äro under kopulationen böjda något till höger. Sannolikt övervintrar den be-

fruktade honan bland avfall på stränderna. Blott en generation kommer till utveckling per år.

*Fyndorter.* O. M. REUTER upptager ej denna art från Sverige. Så vitt jag har mig bekant, anföres fynd av densamma från vårt land första gången av G. VON HACKWITZ i Entomologisk tidskrift 1910, pag. 243. Uppgiften gäller Västergötland, där den hittades talrik vid Källstorp i vegetationsrika sjövikar (ovingade exemplar).

Uppland: Vanlig å ett litet område i Skofjärden (Mälaren) utmed Vassunda socken. Den $^{25}/_{6}$ 1915 voro larver mycket allmänna i Svartsjön, Odensala socken. Likaså (samma dag) i Halmsjön, Lunda socken, där de i tusental sprungo på vid stranden flytande vass. Konstaterandet av dessa nordliga förekomster är ej utan sitt intresse, om vi betänka, att arten så vitt känt egentligen tillhör södra och mellersta Europa. Från Finland har den dock länge varit känd [1], från Danmark däremot först på allra sista tiden.

## Fam. **Hebridæ.**

### **Hebrus** CURT.

*H. ruficeps* THOMS. — Hebriderna gälla för att vara sällsynta arter. De äro ej häller de vanligaste bland våra hemipterer. Men det är nog med dessa, som med så många andra av våra smärre artropoder, att de länge genom sin litenhet undandragit sig uppmärksamheten och att man på grund härav vet så litet angående deras utbredning. Helt visst är det ännu för blott ett fåtal arter, som man funnit den verkliga nordgränsen (jfr ovan angående t. ex. *Microvelia)*.

*Fyndorter.* Uppland: Denna förut från Skåne och Öland kända art finnes också i Uppland. REUTER uppgiver den som förekommande i *Sphagnum*-tuvor. Vid Gamla Uppsala fann jag den $^{26}/_{4}$ 1914 några exemplar. Dessa uppehöllo sig dock bland *Lemna* i en liten damm, där de sprungo omkring på vattenytan tillsamman med *Microvelia*. Samtliga voro

[1] Då den där går så långt norrut som till Idensalmi, hava vi i Sverige sannolikt att vänta ännu nordligare fyndorter än Mälaren och de övriga ovan anförda.

kortvingade exemplar. Ett kortvingat individ togs den 22/4 1915 bland *Amblystegium* i ett skogskärr nära Vissjön, Vendels socken. — Härjedalen: Ett kortvingat exemplar togs i Lillhärrdal nära kyrkbyn i mossan vid stranden av en liten skogsbäck.

---

## Litteratur.


AMYOT & AUDINET-SERVILLE. Histoire naturelle des Insectes Hémiptères. Paris 1843.

HACKWITZ, G. VON. Entomologiska anteckningar. Entomol. tidskrift. Uppsala 1910.

JENSEN-HAARUP, A. C. Tæger. Danmarks Fauna 12. København 1912.

KUHLGATZ, TH. *Rhynchota*. Die Süsswasserfauna Deutschlands. 7. Jena 1909.

LUNDBLAD O. Nya lokaler för insekter. Entomol. tidskrift. Uppsala 1911.

—— Notiser angående Hemiptera. Ibid. 1912.

REUTER, O. M. Finlands och den skandinaviska halföns *Hemiptera Heteroptera*. Ibid. Stockholm. Separat 1882.

SAHLBERG, JOHN. Synopsis Amphibicorisarum et Hydrocorisarum Fenniæ. Notiser ur Sällskapets Pro Fauna et Flora Fennica Förhandlingar. Fjortonde häftet. Ny serie, elfte häftet. Helsingfors 1875.

TRYBOM, FILIP. Insekter och andra lägre djur, funna vid flottadt timmer och bland affall från sådant. Entomol. tidskrift. Stockholm 1885.

WALLENGREN, H. D. J. Revision af släktet *Corisa* LATR. beträffande dess skandinaviska arter. Ibid. 1894.

WESENBERG-LUND, C. Insektlivet i ferske Vande. Kjøbenhavn 1915.


---